

KRUISWEGSONNETTEN

Tekst 2009 Nanne Nauta

Muziek 2010 Wouter van Belle

Beschrijving van het project, informatie over de auteurs en de uitvoerenden

dd. 14 feb 2011

Kruiswegsonnetten

De Utrechtse dichter Nanne Nauta (1959) is de bedenker van een nieuwe dichtvorm, door hem het kruissonnet genoemd. Deze vorm past hij toe in een aantal reeds gepubliceerde gedichten en in een aantal madrigalen bedoeld voor de 16^e eeuwse komedie *Il Barca*.

In deze vorm heeft Nauta een nieuwe kruisweg geschreven, gebaseerd op de veertien staties van de kruisweg zoals die in de loop der eeuwen in de RK kerk vorm kreeg in schilderijen en beelden. Hierop wordt de laatste gang van Jezus naar Golgotha en zijn kruisiging uitgebeeld.

In zijn *Kruiswegsonnetten* actualiseert Nauta de traditionele schildering van Jezus' laatste weg. De dichter plaatst het drama in het perspectief van de personen die er direct bij betrokken zijn. Of het nu gaat om Jezus zelf, zijn leerlingen of zijn familie, gevoelens van verlatenheid, angst, schuldgevoel maar ook opportunisme beheersten de mensen toen net als nu; de tekst laat zien dat er tweeduizend jaar later niet veel veranderd is.

De bijna Haiku-achtige teksten van de kruiswegsonnetten laten veel ruimte voor interpretatie maar laten het drama ook heel dichtbij komen; hoe zou je zelf omgaan met onrecht dat zich vlak voor je ogen afspeelt?

Een combinatie van kruiswegteksten en muziek heeft in het verleden al zeer fraaie resultaten opgeleverd. Mooie voorbeelden zijn onder andere de *Via Crucis* van Franz Liszt uit 1860 en in eigen land de *Veertien Stonden* van Hendrik Andriessen, geschreven in 1948.

Aan de Utrechtse musicus Wouter van Belle is gevraagd nieuwe muziek te schrijven bij de kruiswegsonnetten van Nanne Nauta. De vraag komt van het Vocaal Ensemble Octagon uit Utrecht. De muziek moet uitvoerbaar zijn voor een klein vocaal ensemble.

Wouter van Belle is in januari 2010 gestart met de compositie van dit werk, voor een bezetting van vierstemmig koor en drie houtblazers, te weten fluit, althobo en fagot. Medio mei 2010 is de compositie halverwege gevorderd, najaar 2010 is de compositie afgerond. Het betreft een werk van circa 40 minuten muziek.

Nanne Nauta

Nanne Nauta (Gorinchem 1959) is dichter, bloemlezer en uitgever te Utrecht. Tijdens zijn studie Franse taal- en letterkunde aan de Universiteit Utrecht was hij een van de oprichters van de Salon Artisanal d'écriture (SAd'E), een schrijversgroep in navolging van experimentele

OuLiPo (waartoe o.a. Raymond Queneau, Georges Perec en Jacques Roubaud behoorden). Geliefde onderwerpen die je terugvindt in zijn werk zijn de natuur, getallen en taal. Kenmerkend voor een goed deel van zijn poëzie is de experimentele vormgeving ervan. Hiermee plaatst hij zich in een traditie die begon bij Stéphane Mallarmé (1842-1898) en zich mede voortzette in het werk van futuristen als Filippo Tomasso Marinetti (1876-1944) en dadakunstenaars als Paul van Ostaijen (1896-1928). Als een meer recente Nederlandse voorganger van Nauta is Hans Favery (1933-1990) aan te wijzen, over wie Nauta wel eens lezingen geeft.

Voorbeelden van Nauta's grafische werk zijn te vinden in de bundel *Dit is de regel* (2006), die uitkwam in de Windroos-reeks.

Een ander interessant voorbeeld van Nauta's experimentele, grafische poëzie is het gedicht 'De beurtschipper', dat in 2009 tijdens *Festival Mooie Woorden* door het vocaal ensemble Coqu werd gezongen op muziek van ondermeer Wouter van Belle. De tekstdelen van dit gedicht (vier blokken tekst met erboven de titel) zijn kruisvormig opgetekend. Deze wijze van tekstpresentatie verstoort de gangbare (Westerse) leesgewoonte, waarbij de tekst van linksboven naar rechtsonder wordt gelezen. De lezer krijgt bij dit soort gedichten een veel grotere rol toebedeeld: hij mag of moet de tekst al experimenterende zelf tot een voorlopig eindproduct componeren. Deze gedichten zijn verzameld in de bundel *Kruissonnetten* (De Contrabas, 2009).

Nauta is naast dichter ook samensteller van bloemlezingen. Zo zette hij zich in voor het bestaan van de bedreigde paardenkastanje in de bundel *Kastanjegedichten* - dichters op de bres voor de paardenkastanje.

Wouter van Belle

Wouter van Belle (Lochem, 1958) studeerde van 1977 tot 1982 aan het Nederlands Instituut voor Katholieke Kerkmuziek in Utrecht. Aan deze inmiddels opgeheven vakopleiding voor kerkmusici behaalde hij de hoogste diploma's voor piano en orgel. Hij zette zijn pianostudie voort aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam en specialiseerde zich in historische uitvoeringspraktijk bij ondermeer Jacques van Oortmerssen en Bart van Oort.

Wouter van Belle is sinds mei 1985 hoofdorganist van de Utrechtse St.-Catharinakerk, de kathedraal van het Aartsbisdom. Daar werkt hij samen met het Kathedrale Koor Utrecht en de Kathedrale Koorschool. Zijn jarenlange inzet leidde in 1996 tot restauratie van het Maarschalkerweerd-orgel in deze kerk, nu werkt hij er aan de realisering van een koororgel. Bij gelegenheid van zijn 25-jarig jubileum als kathedrale organist is in mei 2010 een nieuwe solo-cd verschenen met de titel 'Choral Joyeux'.

Wouter van Belle is vaste begeleider van het Toonkunstkoor Utrecht en het Residentie Bachkoor in Den Haag. Hij treedt op als solo-organist in recitals, radio- en cd-opnames, en is veelgevraagd als begeleider van gerenommeerde koren en zangers in de Randstad.

De laatste jaren is hij ook actief geworden als componist van koor- en orgelmuziek, waarvoor hij al diverse opdrachten ontving. Wouter van Belle heeft een privépraktijk als piano- en orgeldocent en is in zijn vrije tijd bezig met zijn passie voor fotograferen en het bouwen van websites. Meer informatie op www.woutervanbelle.nl.

Vocaal Ensemble Octagon

Octagon is ontstaan als octet in november 2006, ter gelegenheid van de traditionele culturele zondag in Utrecht op de eerste zondag van het nieuwe jaar. Het ensemble is voornamelijk samengesteld uit leden van vocaal ensemble Coqu uit Utrecht die hun jarenlange ervaring gebundeld hebben om in kleiner verband te kunnen concerteren.

Het oogmerk van Octagon is om prachtige programma's uit te voeren en het enthousiasme voor de muziek zoveel mogelijk te delen met het publiek.

Octagon voert kleine a capella programma's uit en heeft zich daarnaast gespecialiseerd in werken als Membra Jesu Nostri van Buxtehude en de Musikalische Exequien van Schütz. Er wordt samengewerkt met instrumentalisten in wisselende samenstelling. Membra Jesu Nostri is door Octagon inmiddels viermaal uitgevoerd, onder andere in de Nieuwe Kerk en in de Hermitage, beide te Amsterdam. Daarbij was de muzikale leiding steeds in handen van Paul Valk, die tevens orgel speelde.

Octagon bestaat uit

Sopranen: Sylvia Peters, Jomien Tissink

Alten: Dorien van Biezen, Irene Paridaans

Tenoren: Herman klein Brink, Teun de Vries

Bassen: Rien Klarenbeek, Pieter Zwart

Uitvoeringen

Gezien het onderwerp van de Kruiswesonnetten is de Veertigdagentijd de aangewezen periode van uitvoering. Maar de compositie is nadrukkelijk geen liturgisch werk. De hedendaagse tekst en gematigd moderne muziek maken het werk zeer geschikt voor een nieuwe beleving van dit oude religieuze verhaal juist ook voor minder kerkelijk betrokkenen.

De uitvoeringen zullen bovendien vergezeld worden door de weergave van expressieve moderne geschilderde kruiswegstaties, die de zeggingskracht van deze uitvoeringen nog zal vergroten.

De uitvoeringen worden gegeven door Vocaal Ensemble Octagon uit Utrecht, onder leiding van Anthony Zielhorst, met medewerking van Cathrine Starberg (fluit), Metske Gerlsma (althobo) en Amber Hill (fagot). Het geheel wordt geleid door Anthony Zielhorst.

Uitvoeringen vinden plaats op

zondag 10 april 2011 om 16.00 uur in de Jacobuskerk, Prins Bernhardplein, Utrecht en op

zondag 17 april 2011 om 13.30 uur in de Janskerk aan het Janskerkhof te Utrecht

De toegang tot beide uitvoeringen is gratis, collecte na afloop.

De productie van de uitvoeringen is in handen van Pieter Zwart en Rien Klarenbeek namens het Octagon Ensemble.

Contact

Wouter van Belle
post@woutervanbelle.nl
www.woutervanbelle.nl
030-2431551

Pieter Zwart
pezwart@casema.nl